

เขียนโดย ศ.พ.วิจารณ พานิช

วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2013 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2013 เวลา 14:01 น.

ป้ารุกคารางวัล Johan Skytte 2006 เรื่อง [E Pluribus Unum : Diversity and Unity in the Twenty-First Century](#). The 2006 Johan Skytte Prize Lecture โดย Robert D. Putnam บอกเราว่า โลกในยุคต่อไปผู้คนในแต่ละสังคมจะมีความแตกต่างหลากหลายมากขึ้น ผลในระยะสั้นคือจะเกิดความตึงเครียด แต่ในระยะยาวความหลากหลายนี้จะเป็นพลัง

ป้ารุกคานี้เต็มไปด้วยข้อมูล ที่เป็นผลการวิจัยที่ซับซ้อน (multivariate analysis) และต้องออกแบบอย่างดีจึงจะนำเข้าสู่การอ่าน ไม่มีสติปัญญาจะประเมินความน่าเชื่อถือได้ จึงได้แต่เขียนชื่อ [Robert Putnam](#)

ความเป็นชุมชน หรือความรู้สึกอบอุ่นว่าเมื่อตอนนี้ มีเครือข่ายสังคม เป็นทั้งเรื่องมีเครือข่ายจริงๆ และเรื่องของความรู้สึก(perception) อ่านในป้ารุกคานี้แล้ว จะเห็นว่า “ความรู้สึก” ของมนุษย์นี้ มันขึ้นชื่อน แล้วอาจไม่ตรงตามสารบัญสำนัก เช่น อ่านตามรูปที่ ๓ - ๖ แล้วจะสรุปได้ว่า ความรู้สึกไม่ปลอดภัย ในชุมชนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาตินั้น ไม่ใช่ตัวการอยู่ที่คนต่างเชื้อชาติ แม้ต่อคนชาติพันธุ์เดียวกัน ก็รู้สึกไม่ปลอดภัย และความไม่เชื่อถือ ไม่มั่นใจ (social trust ต่างๆ) ไม่ได้มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเท่านั้น แต่มีต่อสถาบัน เช่นต่อรัฐบาล ห้องถินด้วย

ทำให้ดูหนนคิดมาถึงเมืองไทยไม่ได้ว่า สถาบันเมืองของเราเป็น แม้จะเป็นคนเชื้อชาติเดียวกัน แต่ก็มีความไม่ไว้วางใจกันสูงมาก ผmut ความว่า (ไม่ทราบต่อความถูกหรือไม่) เวลาใดๆ social capital ในสังคมไทยตกต่ำลงอย่างน่ากังวล

ป้ารุกคานี้ เริ่มต้นโดยบอกว่า การมีเครือข่าย มี social capital มีผลต่อสุขภาพของคน ผmut ความต่อในฐานะหมอยา ทำให้สุขภาพจิตดี ภูมิคุ้มกันโรคดี เป็นโรคต่างๆ ยกขึ้น รวมทั้งโรคติดเชื้อ และโรคมะเร็ง

กลับมาที่ผลการวิจัยที่นำเสนอในป้ารุกคาน เขาสรุปว่า เวลาใดๆ คนเมริกันรู้สึกไม่สบายใจ ที่สังคมเมริกันมีความหลากหลาย คือมีคนต่างชาติเข้าเมืองมากขึ้น

ผลได้รู้จักคำ social distance, social identity เข้ากันว่า เมื่อคนเรามี social distance ระหว่างกันน้อย ก็จะเกิดความรู้สึกว่ามี social identity เดียวกัน คือเป็นพวกเดียวกันทางสังคม ผmut ความง่ายๆ ว่า หาก social distance น้อย คนเราจะรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน หาก social distance ห่างกัน ก็จะรู้สึกว่าเป็นคนละพวก ยิ่งกว่านี้เป็นความรู้สึก และเข้ากันว่า เมื่อคนเราเปลี่ยน social identity ของตน พฤติกรรมจะเปลี่ยนด้วย

social identity นี้แหลกคือเรื่องมีช่วยให้ความหลากหลายทางเชื้อชาติ กล้ายเป็นพลัง โดยจะต้องมีมาตรการทางสังคม และทางอื่นๆ เพื่อสร้าง shared identity ขึ้นในสังคมนั้นๆ คือแต่ละคนต่างที่มี identity จำเพาะของตน และในขณะเดียวกัน ก็มี shared identity ร่วมกับคนเชื้อชาติ (หรือศาสนา หรือ ฯลฯ) อื่นด้วย

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2013 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2013 เวลา 14:01 น.

เขายกตัวอย่างความสำเร็จในการสร้าง shared identity ในสหรัฐอเมริกา เช่น เวลาที่กองทัพเมริกัน มีสภาพเป็นสถาบันที่ “บอดี” คือไม่มีความรู้สึกแบ่งแยกผิวสี และยกตัวอย่างอีกผลของการสนับสนุนอธิพัฒนาทางศตวรรษ การสร้าง shared identity ระหว่างคนต่างเชื้อชาติ

ที่จริงสังคมไทยในภาพรวมมีความสามารถสูงในการสร้าง shared identity ระหว่างคนเชื้อชาติไทย จีน ไทยภูเขา และในประวัติศาสตร์ สังคมไทยเป็นสังคมที่ผู้คนเป็นลูกผสม ถือเป็นความสำเร็จในการสร้างกระบวนการ social assimilation ตามธรรมชาติ

เรื่องความหลากหลายและความเป็นมนุษย์ มี shared social identity ในสังคมไทย ในยุคนี้ น่าจะเป็นโจทย์วิจัยทางสังคมศาสตร์ ที่มีคุณประโยชน์ต่อสังคมอย่างยิ่ง

วิจารณ์ พานิช

๑๙ พ.ย. ๕๖

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)